C/2025/120

10.1.2025

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora

Predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic

(COM(2024) 599 final – 2024/0599 (NLE))

(C/2025/120)

Poročevalec: **Giovanni MARCANTONIO**

Svetovalka	Ester DINI (za poročevalca)
Zakonodajni postopek	EU Law Tracker
Zaprosilo	15. 7. 2024
Pravna podlaga	člen 148 Pogodbe o delovanju Evropske unije
Dokumenti Evropske komisije	COM(2024) 599 final – 2024/0599 (NLE)
Ustrezni cilji trajnostnega razvoja	cilj trajnostnega razvoja 1 – odprava revščine cilj trajnostnega razvoja 5 – enakost spolov cilj trajnostnega razvoja 8 – dostojno delo in gospodarska rast cilj trajnostnega razvoja 10 – zmanjšanje neenakosti
Pristojnost	strokovna skupina za zaposlovanje, socialne zadeve in državljanstvo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	3. 10. 2024
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	23. 10. 2024
Plenarno zasedanje št.	591
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	239/0/3

1. PRIPOROČILA

Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO)

1.1 pozdravlja predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic, katerih namen je spodbujanje konkurenčnega in trajnostnega gospodarstva. Z zadovoljstvom ugotavlja, da so bile smernice posodobljene in vključujejo več elementov v skladu z novimi potrebami trga dela;

1.2 poudarja, da si je treba prizadevati za navzgor usmerjeno konvergenco in večjo vlogo evropskega semestra pri podpiranju učinkovitih in usklajenih odzivov ekonomske politike. V zvezi s tem upa, da bodo kazalniki, ki jih evropski semester uporablja za analizo socialnih razmer v posameznih državah članicah, enako pomembni kot makroekonomski kazalniki, in poziva k spremljanju, s katerim bi zagotovili, da učinki novega okvira ekonomskega upravljanja ne bodo ogrozili izvajanja smernic za politike zaposlovanja držav članic ter doseganja ciljev evropskega stebra socialnih pravic in ciljev za leto 2030;

1.3 glede na predlog priporočila Sveta poudarja, da je treba okrepiti vlogo socialnih partnerjev (s socialnim dialogom in kolektivnimi pogajanji) ter organizacije civilne družbe po potrebi vključiti v oblikovanje in izvajanje reform in politik na področju zaposlovanja;

1.4 opozarja, da je izjemno pomembno podpirati in povečati ponudbo delovne sile ter izboljšati dostop do zaposlitve in kakovostnih delovnih mest, med drugim zaradi vse večjih težav, s katerimi se soočajo podjetja pri iskanju osebja, ki ga potrebujejo. Spodbujati je treba večje zaposlovanje, zlasti mladih, žensk in starejših; promovirati bi bilo treba ukrepe v podporo zaposlovanja, tudi samozaposlitev, in izboljšati zakonite možnosti za priseljevanje delavcev;

1.5 podpira poziv Komisije državam članicam, naj okrepijo politike vključevanja, namenjene spodbujanju enakih možnosti pri dostopu do dela in poklicnem razvoju. Takšne priložnosti so ključnega pomena za spodbujanje večje udeležbe in bolj vključujočih trgov dela ter za trajnostno in pravično rast, da bi vključili tiste skupine, ki so najbolj ranljive in jim grozi izključenost;

1.6 poudarja pomen krepitve spretnosti v okviru sedanjega zelenega in digitalnega prehoda ter potrebe po priznavanju in zagotavljanju pravice do vseživljenjskega učenja in dejanskega dostopa do visokokakovostnega vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja. Pomembne so tudi osnovne spretnosti, ki so bistvene za poklicno vključevanje;

1.7 opozarja, da je treba ob spoštovanju nacionalnih praks in avtonomije socialnih partnerjev nujno zagotoviti poštene in dostojne plače, skladno s produktivnostjo in konkurenčnostjo, in sicer s spodbujanjem kolektivnih pogajanj, uspešnim vključevanjem socialnih partnerjev in sprejetjem učinkovitih orodij za zbiranje podatkov ter z merjenjem in spremljanjem ravni plač in njihovega gibanja na nacionalni ravni;

1.8 upa, da bodo države članice podprle in spremljale uvajanje in uporabo umetne inteligence v delovnem okolju, vključno z algoritemskim upravljanjem, da bi spodbujale njeno etično in socialno trajnostno uporabo ter vzpostavile ustrezna orodja za oceno njenega učinka na delovna mesta in organizacijo dela ter morebitnih učinkov v smislu priložnosti in morebitnih tveganj. Glede na izjemen obseg inovacij na tem področju sta zaželena boljše usklajevanje nacionalnih strategij, začenši z združevanjem izkušenj in ocen, ter polna vključenost socialnih partnerjev;

1.9 poudarja, kako pomembno je, da države članice posodobijo instrumente socialne zaščite (glede na velike spremembe v družbi, kot so demografske spremembe in vse večja revščina) in poskrbijo za prilagoditev novim oblikam zaposlitve, pri tem pa med drugim vsem delavcem zagotovijo socialno zaščito, vzpostavijo učinkovitejše davčne sisteme in sisteme socialnih prejemkov ter spremljajo porazdelitveni učinek politik;

1.10 v tem okviru priporoča državam članicam, naj vzpostavijo in okrepijo politike, namenjene podpiranju cenovno dostopnih, razpoložljivih in ustreznih stanovanj, ter ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje brezdomstva, tudi z instrumenti, ki so na voljo iz skladov EU;

1.11 poziva države članice, naj izboljšajo kakovost trgov dela s povečanjem učinkovitosti politik za boj proti nezakonitemu delu in za spodbujanje kakovostnega dela, vključno z zdravjem in varnostjo na delovnem mestu, ter s preprečevanjem širjenja neformalnih in prekarnih delovnih pogojev.

2. **POJASNILA**

Utemeljitev priporočil 1.1 in 1.2

2.1 Evropska komisija je s pomladanskim svežnjem evropskega semestra 2024 državam članicam dala strateške smernice za spodbujanje trdnega gospodarstva, ki bo lahko kos izzivom prihodnosti in zagotovilo konkurenčnost, odpornost in ustvarjanje kakovostnih delovnih mest. V smernicah za politike zaposlovanja držav članic za leto 2024 so določene skupne prednostne naloge nacionalnih politik zaposlovanja in socialnih politik, da bi postale pravičnejše in bolj vključujoče v okviru navzgor usmerjene socialne in ekonomske konvergence ter krepitve vloge, ki jo je v zadnjih petih letih prevzel evropski semester pri podpiranju učinkovitih in usklajenih odzivov ekonomske politike.

2.2 Smernice za leto 2023 so bile posodobljene in vključeni so bili ukrepi za odpravo pomanjkanja spretnosti in delovne sile ter za izboljšanje osnovnih in digitalnih znanj in spretnosti. Zajemajo tudi nove tehnologije, umetno inteligenco in algoritemsko upravljanje ter njihov vpliv na svet dela. Poleg tega se smernice nanašajo na nedavne politične pobude na posebej pomembnih področjih, kot so platformno delo, socialna ekonomija in cenovno dostopna stanovanja.

2.3 Hkrati novi okvir ekonomskega upravljanja določa smernice in odločitve glede fiskalne politike, namenjene krepitvi vzdržnosti dolga držav članic ter spodbujanju vključujoče in trajnostne rasti vseh držav s preudarnimi fiskalnimi politikami. Obenem pa se želi zagotoviti, da bo rast neto odhodkov skladna z zahtevami glede prilagoditve, določenimi v novem okviru upravljanja. V zvezi s tem je pomembno spremljati učinke novega okvira ekonomskega upravljanja in zagotoviti, da ne bodo ogrozili izvajanja smernic za politike zaposlovanja držav članic ali doseganja ciljev evropskega stebra socialnih pravic in ciljev za leto 2030.

Utemeljitev priporočila 1.3 (smernica 8)

2.4 Socialni dialog ima ključno vlogo pri oblikovanju ekonomskih, delovnih in socialnih politik, namenjenih spodbujanju navzgor usmerjene konvergence življenjskih standardov in delovnih pogojev med državami članicami in znotraj njih, pa tudi pri učinkovitem odzivanju na izzive na področju dela, s katerimi se sooča Evropa. ([1]) EESO je že v prejšnjih mnenjih ([2]) poudaril, da bi bilo treba posebno vlogo socialnih partnerjev v celoti priznati in spoštovati v strukturah in procesih socialnega dialoga na evropski in nacionalni ravni. Kjer se ta vloga še vedno zdi šibka, se je treba zavzemati za regulativni in institucionalni okvir, s katerim bi okrepili socialni dialog in povečali pokritost s kolektivnimi pogajanji v skladu z določbami direktive o ustreznih minimalnih plačah.

Utemeljitev priporočila 1.4 (smernica 5)

2.5 Čeprav je trg dela v letu 2023 dobro deloval, vse večje pomanjkanje delovne sile in spretnosti ovira gospodarsko rast in konkurenčnost, kar lahko upočasni zeleni in digitalni prehod. V drugem četrtletju leta 2023 je delež prostih delovnih mest znašal 2,7 %, kar je nad povprečjem 1,7 % v obdobju 2013–2019. ([3]) Zato je treba doseči obsežnejšo in bolj razširjeno udeležbo evropskih državljanov pri zaposlovanju, začenši z mladimi. Države članice bi se morale zavezati, da bodo učinkoviteje spodbujale ne le izobraževanje in poklicno usposabljanje, ki bi bila vključujoča, visokokakovostna in aktualna glede na potrebe sveta dela, ter obsežnejše dejavnosti mentorstva, usmerjanja in svetovanja, ki jih izvajajo javni in zasebni zavodi za zaposlovanje, temveč tudi kakovostnejša orodja za vključevanje mladih v oblike zaposlitve, kot so vajeništva in pripravništva. Zavezati bi se morale k spodbujanju samozaposlovanja ter intelektualnega in strokovnega dela, katerih privlačnost se je v zadnjih letih znatno zmanjšala, zlasti med mladimi.

2.6 Mobilnost delovne sile v EU in zunaj nje je priložnost za obravnavanje neizpolnjenih potreb po delovni sili ter znanjih in spretnostih. Države članice se poziva, naj se bolj osredotočijo na krepitev orodij za upravljanje migracij iz tretjih držav (s spodbujanjem zakonitih poti za vstop v EU), izboljšanje spremljanja in napovedovanja potreb po zaposlovanju, izboljšanje postopkov za priznavanje kvalifikacij, pridobljenih v tretjih državah, ter povečanje učinkovitosti orodij za preprečevanje izkoriščanja in nezakonitega dela, ki pogosteje prizadenejo delavce iz tretjih držav. Hkrati bi se morale zavezati, da bodo tuji delavci učinkoviteje vključeni na evropski trg dela. Nepriznavanje formalnih kvalifikacij in jezikovne težave ostajajo med glavnimi ovirami za polno vključevanje na trg dela. ([4])

([1]) Predlog priporočila Sveta o krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji, COM(2023) 38 final.

([2]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog priporočila Sveta o krepitvi socialnega dialoga v Evropski uniji (COM(2023) 38 final – 2023/0012 (NLE)) – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Krepitev socialnega dialoga v Evropski uniji: izkoriščanje njegovega celotnega potenciala za upravljanje pravičnega prehoda (COM(2023) 40 final) (UL C 228, 29.6.2023, str. 87).

([3]) *Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024*.

([4]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o spretnostih in mobilnosti talentov (COM(2023) 715 final) – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi nabora talentov EU (COM(2023) 716 final – 2023/0404 (COD)) – Predlog priporočila Sveta – Evropa in mobilnost – priložnosti za učno mobilnost za vsakogar (COM(2023) 719 final) – Priporočilo Komisije o priznavanju kvalifikacij državljanov tretjih držav – C(2023) 7700 final (UL C, C/2024/4067, 12.7.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/4067/oj).

Utemeljitev priporočila 1.5 (smernici 6 in 8)

2.7 Kljub rasti zaposlenosti v zadnjih letih so neenakosti med spoloma na trgu dela še vedno zelo razširjene in se odražajo tako v stopnji zaposlenosti kot v razlikah v plačah in pokojninah. V nekaterih sektorjih in poklicih so delovni pogoji še naprej slabi in plače nizke, pogosto pa več žensk dela s krajšim delovnim časom, tudi neprostovoljno. Neenakosti na podlagi spola je treba odpraviti z učinkovitim izvajanjem direktive o preglednosti plačil, med drugim z ukrepi, kot so davčne spodbude, da bi povečali udeležbo žensk na trgu dela. Pomembno je, da se države članice zavežejo, da bodo povečale razpoložljivost kakovostnih in cenovno dostopnih storitev predšolske vzgoje in varstva ter dolgotrajne oskrbe ter izboljšale ukrepe za podporo usklajevanju poklicnega in zasebnega življenja ter pravično porazdelitev obveznosti oskrbe med moškimi in ženskami.

2.8 Prav tako bi si bilo treba bolj prizadevati za spodbujanje zaposlovanja invalidov. Kljub nedavnemu izboljšanju stanja je leta 2022 vrzel med stopnjami zaposlenosti invalidov in neinvalidov v EU znašala 21,4 odstotne točke, stopnja brezposelnosti invalidov pa je bila skoraj dvakrat višja kot pri neinvalidnih osebah. ([5]) V skladu s strategijo o pravicah invalidov za obdobje 2021–2030 ([6]) so potrebna nadaljnja prizadevanja za zagotovitev vključevanja na trg dela z aktivnimi politikami zaposlovanja, za razvoj potenciala socialnih podjetij, ki imajo lahko pomembno vlogo na trgu dela v EU, in za odpravo stereotipov, da bi invalidom zagotovili dostop do delovnih priložnosti, ki ustrezajo njihovim potrebam.

Utemeljitev priporočila 1.6 (smernica 6)

2.9 Glede na velike gospodarske in socialne spremembe, ki jih prinašajo zeleni in digitalni prehod, staranje prebivalstva in preoblikovanje delovnih vzorcev, so nujni ukrepi za spodbujanje razvoja posameznikov, njihovih spretnosti in zaposljivosti s širjenjem osnovnih in vseživljenjskih znanj, spretnosti in kompetenc. Udeležba odraslih v dejavnostih usposabljanja v Evropi ostaja težava, saj znaša le 37,4 %, kar je veliko manj od cilja 60 %, ki ga je treba v skladu z akcijskim načrtom za evropski steber socialnih pravic doseči do leta 2030 ([7]). Izboljšati je treba kakovost ponudbe usposabljanja, kar zadeva vsebino, metodologije in orodja, da bi odražala zahteve po spretnostih, ki jih potrebujejo podjetja in omogočajo zaposljivost delavcev, ter da bi dosegli večjo udeležbo, tudi z uporabo novih tehnologij. Spodbujati bi bilo treba tudi orodja za vzpostavitev tesnejše povezave med usposabljanjem in poklicnim napredovanjem, za analizo individualnih spretnosti ter za razvoj, izvajanje in priznavanje mikrodokazil v skladu s priporočili Sveta o individualnih učnih računih. Poleg tega bi bilo treba z ustreznimi viri dodatno okrepiti vlogo javnih in zasebnih zavodov za zaposlovanje. Že v prejšnjih mnenjih je bilo predlagano, da je treba priznati in zagotoviti pravico do vseživljenjskega učenja in učinkovitega dostopa do kakovostnega vseživljenjskega izobraževanja in usposabljanja ([8]), tudi z oceno novih orodij, kot je plačan študijski dopust.

2.10 Zlasti za delavce, ki jih bodo sedanji prehodi verjetno najbolj prizadeli, in tiste s slabo zaposljivostjo je treba okrepiti vsa orodja za izpopolnjevanje in preusposabljanje, in sicer z usmerjenimi aktivnimi ukrepi politike izobraževalne, pa tudi svetovalne narave, ki so povezani z aktivno podporo pri iskanju zaposlitve. Izkoristiti bi bilo treba potencial, ki ga ponujajo aplikacije umetne inteligence za prilagajanje ukrepov politike, in vzpostaviti ustrezna orodja, da se omogoči učinkovito in zanesljivo spremljanje učinka ukrepov usposabljanja glede dostopa do zaposlitve in poklicnega prehoda.

2.11 Predvsem je nujno zagotoviti digitalno usposabljanje, tako za odrasle kot za mlade. Zaradi uvajanja aplikacij umetne inteligence na delovnem mestu je posodobitev digitalnih in tehnoloških znanj in spretnosti prebivalstva še pomembnejša. Države članice bi morale odločneje ukrepati za reševanje tega izziva, in sicer s krepitvijo digitalnih spretnosti učencev in odraslih vseh starosti ter razvojem ekosistemov digitalnega izobraževanja in usposabljanja, podprtih s ključnimi omogočitvenimi dejavniki, kot so visokohitrostna povezljivost šol, oprema in usposabljanje učiteljev.

([5]) *Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024*.
([6]) Evropska komisija, *Sveženj ukrepov za zaposlovanje invalidov za izboljšanje priložnosti invalidov na trgu dela*.
([7]) *Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024*.
([8]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (COM(2023) 599 final – 2023/0173 (NLE)) (UL C, C/2023/870, 8.12.2023, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2023/870/oj).

2.12 Izjemno pomembno je spodbujati posodobitev izobraževalnih sistemov na vseh ravneh ter sistemov poklicnega izobraževanja in usposabljanja, da bodo zagotovo izpolnjevali potrebe podjetij po sedanjih in prihodnjih znanjih in spretnostih, tudi glede na vpliv, ki ga bodo imele aplikacije umetne inteligence. Okrepiti je treba ponudbo usposabljanja tako za tehnične veščine, zlasti na področju naravoslovja, tehnologije, inženirstva in matematike, kot tudi za mehke veščine, da bi nove generacije pripravili na delo v svetu vse večjega povezovanja ljudi in tehnologije. Hkrati je treba povečati tudi osnovna znanja in spretnosti, kar je najboljši način za začetek poklicne poti. Branje, pisanje, govor in štetje so bistvene spretnosti za uspešno poklicno vključevanje, zlasti za ljudi iz prikrajšanih okolij.

Utemeljitev priporočila 1.7 (smernici 5 in 6)

2.13 Kljub nominalni rasti plač so se realne plače zaradi inflacije znižale v skoraj vseh državah članicah. ([9]) Ena od ključnih težav je še vedno tudi revščina zaposlenih. Poleg spremljanja in blaženja negativnega vpliva inflacije na kupno moč delavcev je treba okrepiti učinkovitost instrumentov, katerih namen je zagotoviti poštene in dostojne plače ter ki upoštevajo tudi razvoj produktivnosti. Ne gre le za zaposlene z nizkimi dohodki, temveč tudi za vse, ki zaslužijo povprečno plačo, njihova kupna moč pa je v zadnjih letih pod pritiskom inflacije. Pomembno je, da države članice v celoti izvajajo direktivo o ustreznih minimalnih plačah.

2.14 EESO meni, da bi morale države članice omogočiti, spodbujati in promovirati kolektivna pogajanja na tem področju, okrepiti vlogo socialnih partnerjev in opredeliti ustrezna orodja za merjenje ravni pokritosti s kolektivnimi pogajanji, ki je v številnih državah še vedno šibka. Imeti bi morale tudi učinkovita orodja za zbiranje podatkov za spremljanje gibanja plač in spodbujanje rasti plač v skladu z nacionalnimi zakoni in praksami, nacionalnimi socialno-ekonomskimi razmerami in ravnmi produktivnosti, konkurenčnostjo in razvojem, ob upoštevanju sektorskih in teritorialnih razlik.

Utemeljitev priporočila 1.8 (smernica 7)

2.15 Delo je eden od vidikov družbe, ki se zaradi uvedbe umetnointeligenčnih sistemov najbolj spreminja. Umetna inteligenca se lahko uporablja za izboljšanje organizacije delovnih postopkov, odpravo nevarnih in napornih nalog, spodbujanje vključevanja invalidov in pomoč trgu za premostitev vrzeli v ponudbi delovne sile. Prispeva lahko tudi k boljšemu usklajevanju politik usposabljanja in nagrajevanja ter socialnih politik s potrebami delavcev ob upoštevanju vidika, ki bolj temelji na dosežkih. Razvoj umetne inteligence pa vzbuja tudi zaskrbljenost zaradi morebitnega vpliva na stopnjo zaposlenosti in življenje delavcev. Vse večja uporaba umetne inteligence kot podpore pri odločanju v zvezi z delavci bi lahko ustvarila izzive na področju pravic delavcev, delovnih pogojev in prihodkov. Umetna inteligenca lahko spremeni način spremljanja in upravljanja dela, kar bi lahko ogrozilo zasebnost in avtonomijo delavcev. Poleg tega bi lahko uvedla ali ohranila pristranskost in diskriminacijo, s čimer bi se še povečale obstoječe neenakosti. Poleg tega obstajajo pomisleki glede preglednosti in razložljivosti algoritmov ter njihove odgovornosti.

2.16 Zato je prednostna naloga držav članic, da izmerijo, spremljajo in ocenijo vpliv umetne inteligence na zaposlovanje in organizacijo dela, da bi spodbudile njeno etično in socialno vzdržno uporabo, s katero bi izboljšali konkurenčnost sistemov, zaposlovanje in kakovost delovnih mest brez ogrožanja pravic delavcev ali škodovanja delovnim pogojem. Umetna inteligenca bo korenito spremenila tudi organizacijo dela. Zato je bistveno, da so socialni partnerji v celoti (na vseh ravneh) vključeni v upravljanje teh sprememb in opredelitev inovativnih modelov organizacije dela, hkrati pa je treba ohraniti načelo „človeškega nadzora“. Socialni dialog in kolektivna pogajanja so ključnega pomena za upravljanje sprememb, ki jih prinaša tehnološki razvoj, obravnavanje morebitnih vprašanj in spodbujanje prilagajanja delavcev, saj pripomorejo k razvoju ustreznih in pravočasnih odzivov politike. Zaradi zgodovinskega obsega sprememb, ki potekajo, bi bilo zaželeno boljše usklajevanje nacionalnih strategij, začenši z združevanjem izkušenj in ocen.

Utemeljitev priporočila 1.9 (smernica 8)

2.17 Sistemi socialne zaščite imajo ključno vlogo pri zagotavljanju socialne kohezije in gospodarske varnosti ter odpravljanju tveganja makroekonomske destabilizacije; zato jih je treba prilagoditi novim zahtevam in pri tem upoštevati cilje gospodarske trajnostnosti, staranje prebivalstva in s tem povezane spremembe v svetu dela – zlasti razmah novih oblik zaposlitve – ter fiskalne cilje novega ekonomskega svežnja. Pri podpori in dopolnjevanju sistemov socialne zaščite lahko pomagajo tudi socialni ukrepi podjetij, ki pa so lahko samo dopolnilo in ne nadomestilo za javne ukrepe socialnega varstva.

([9]) *Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024*.

2.18 Pomembno je, da države članice reformirajo sisteme socialne zaščite v skladu s sedanjimi in prihodnjimi potrebami, povečajo udeležbo na trgu dela, zagotovijo socialno zaščito za netipične oblike zaposlitve, preprečijo izključenost ter okrepijo sisteme socialnega in zdravstvenega varstva, da bi spodbudile vključevalnost trgov dela in trajnostno rast ter zagotovile vzdržnost sistemov danes in v prihodnosti. S tega vidika bi bilo treba države članice spodbujati k izvajanju sistematičnih ocen porazdelitvenega učinka različnih ukrepov socialne zaščite, da bi ocenili njihov specifični in splošni učinek ter podprli izboljšave posamezne politike.

Utemeljitev priporočila 1.10 (smernica 8)

2.19 Med novimi izzivi, ki so pred nami, so tudi cenovno dostopna stanovanja. Leta 2022 je skoraj vsaka deseta oseba v EU živela v gospodinjstvu, v katerem so skupni stanovanjski stroški predstavljali več kot 40 % skupnega razpoložljivega dohodka, kar je znatno povečanje od leta 2020. ([10]) Države članice morajo vzpostaviti in okrepiti politike, namenjene podpiranju cenovno dostopnih, razpoložljivih in ustreznih stanovanj, ter ukrepe za preprečevanje in zmanjševanje brezdomstva, delno z instrumenti, ki so na voljo iz skladov EU.

Utemeljitev priporočila 1.11 (smernici 7 in 8)

2.20 EESO poudarja, da je treba okrepiti politike za boj proti nezakonitemu zaposlovanju, in sicer z uvedbo preventivnih ukrepov in spodbud za zakonito zaposlovanje ter z boljšim usklajevanjem inšpekcijskih in nadzornih dejavnosti, tudi z večjim povezovanjem nacionalnih podatkovnih zbirk in uporabo umetne inteligence, ter s preprečevanjem nezakonite uporabe napotitev delavcev na delo. Bistveno je poskrbeti za razširjanje kulture zakonitosti, tudi s kampanjami obveščanja in ozaveščanja, začenši s šolami.

2.21 Vztrajno visoko število nesreč na delovnem mestu pomeni tudi, da si morajo države članice bolj prizadevati za uvedbo ukrepov za njihovo zmanjšanje, ki bi jih podpirali ustrezni inšpektorati za delo. EESO v zvezi s smrtnimi primeri, povezanimi z delom, v EU podpira „vizijo nič“ ([11]) in ponovno poudarja, da je treba vlagati v kulturo preprečevanja na delovnem mestu.

2.22 Vse večja razširjenost platformnega dela vzbuja pomisleke glede delovnih pogojev in transparentnosti pri uporabi algoritmov za upravljanje dela. Kot je EESO že poudaril v prejšnjih mnenjih ([12]), so med največjimi pomisleki bolj omejen dostop do socialne zaščite in socialne varnosti, tveganja za zdravje in varnost, negotova zaposlitev, razdrobljen delovni čas in neustrezna stopnja dohodka ter težave pri zagotavljanju priznavanja kolektivnih pravic. Zato si morajo države članice prizadevati za izvajanje direktive o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu.

V Bruslju, 23. oktobra 2024

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE

([10]) *Skupno poročilo o zaposlovanju za leto 2024*.

([11]) *Strateški okvir EU za varnost in zdravje pri delu za obdobje 2021–2027 – Varnost in zdravje pri delu v spreminjajočem se svetu dela*, COM(2021) 323 final.

([12]) Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Boljši delovni pogoji za močnejšo socialno Evropo: izkoriščanje vseh prednosti digitalizacije za prihodnost dela (COM(2021) 761 final) – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o izboljšanju delovnih pogojev pri platformnem delu (COM(2021) 762 final) (UL C 290, 29.7.2022, str. 95) in Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog sklepa Sveta o smernicah za politike zaposlovanja držav članic (COM(2022) 241 final) (UL C 486, 21.12.2022, str. 161).